

Persbericht

Turnhout, 5 juli 2019

Be Planet en de stad Turnhout geven financiële zuurstof aan duurzame burgerinitiatieven in Turnhout

Op 5 juli 2019 werden in de Stadsboerderij de laureaten van de projectoproep voor duurzame burgerinitiatieven in Turnhout bekendgemaakt

met

Astrid Wittebolle, schepen van duurzaamheid, milieu en energie

Katrien Desrumaux, partnership manager Be Planet

De 5 laureaten

Be Planet, Belgische stichting van openbaar nut, geeft een boost aan de ecologische transitie in België door de brug te slaan tussen enthousiaste burgers, geëngageerde bedrijven en lokale overheden. Samen met bedrijfspartners en lokale overheden ondersteunt en begeleidt Be Planet positieve en tastbare oplossingen geïnitieerd door burgers en verenigingen die een breed spectrum van thema's zoals biodiversiteit, de circulaire economie, mobiliteit, energie, voedsel, enz. bestrijken.

De recente samenwerking met de stad Turnhout is een mooi voorbeeld van dergelijk samenwerkingsverband. Be Planet, de stad Turnhout en Elia bundelen de krachten om samen te investeren in een duurzame samenleving door concrete en innovatieve burgerprojecten te ondersteunen.

Het bedrijf Elia, de structurele partner van Be Planet, ondersteunt deze oproep vanuit de intentie om innovatieve burgerinitiatieven die een positieve impact hebben op het milieu en die een rol kunnen spelen bij de energietransitie te ondersteunen.

Context

Het milieu en het klimaat zijn van essentieel belang voor de mens. Het voorziet immers in al onze behoeften; voedsel, water, zuurstof... Ons welzijn hangt dus zeer sterk samen met de kwaliteit van het milieu en het klimaat waarin we leven.

Nochtans staan het klimaat en onze leefomgeving onder zware druk, denk maar aan de opwarming van de aarde en de klimaatverandering, de afbrokkeling van onze ecosystemen, schaarser wordende grondstoffen, ...

Burgers en verenigingen zijn belangrijke actoren die op lokaal niveau oplossingen aanreiken die onze manier van leven, produceren en consumeren heruitvinden. Zij zijn complementair aan andere actoren zoals de (lokale) overheid en bedrijven. Co creatie tussen deze actoren bevordert aldus een hefboomeffect en maximaliseert de impact van hun acties zodat de transitie naar een duurzame samenleving versneld wordt.

Omdat er nood was aan een draagvlak om een synergie te creëren tussen burgers, bedrijven en de overheid ten voordele van het klimaat en het milieu werd de stichting Be Planet in 2015 opgericht op initiatief van Bond Beter Leefmilieu (BBL), de Brusselse stadsbeweging BRAL en Inter Environnement Wallonie (IEW).

Resultaat van de projectoproep

In de lente van 2019 werd een projectoproep gelanceerd naar feitelijke verenigingen, vzw's en coöperaties die actief zijn in Turnhout.

De focus van de oproep lag op 4 thema's:

1. Voeding zonder zure nasmaak

Binnen dit thema passen projecten of ideeën die de korte keten stimuleren, voedselverspilling tegengaan, plantaardige voeding promoten, het gebruik van verpakking ontmoedigen, gezonde voedingsgewoonten bij kinderen en jongeren stimuleren ...

2. Natuur en groen in de stad

Meer groen in straten, op ontmoetingspleintjes ... is positief voor het milieu en maakt het aangenaam vertoeven in Turnhout

3. Schone energie

Om de klimaatverandering binnen de perken te houden, moet de CO₂- uitstoot omlaag. (Hernieuwbare) energie speelt daarbij een belangrijke rol. Hoe kunnen we als maatschappij energie besparen of hoe kan energie beter opgewekt en opgeslagen worden op lokale schaal?

4. Surf mee op de circulaire golf

De circulaire economie vertrekt vanuit het principe dat niets op de afvalberg terechtkomt. Grondstoffen en producten worden gerecupereerd en verwerkt tot een nieuw bruikbaar product. Ook spullen delen met burens, vrienden, collega's ... vermindert de druk op het milieu.

De ingediende projecten moesten aan een reeks criteria beantwoorden zoals de reële en positieve impact op het leefmilieu zonder de socio-economische aspecten uit het oog te verliezen.

Dit zijn de juryleden:

- Sabine Denis (voorzitter): bestuurder van Be Planet
- Astrid Wittebolle: schepen stad Turnhout van o.a. duurzaamheid, milieu en energie
- Peter Vercaemst: Unit Manager Sustainable Materials Management at VITO
- Tim Nawrot: hoogleraar aan de faculteit wetenschappen – U Hasselt

Kandidaten kregen tot 27 april de tijd om hun dossier in te dienen.

In totaal werden 12 dossiers ingediend en werden er 5 geselecteerd.

1) Feitelijke vereniging Zwam-it tovert koffiedik om in overheerlijke oesterzwammen

Wat? Deze recent opgerichte vereniging wil een doe-het-zelfkit ontwerpen waarbij consumenten hun eigen koffiedrab gebruiken voor de kweek van *homegrown* oesterzwammen. De *growkit* zal naast alle nodige materialen en grondstoffen ook een receptenboekje bevatten.

Voor de productie van de growkits zal de organisatie een beroep doen op mensen tewerkgesteld in de sociale economie.

Doelstelling? Inwoners van Turnhout sensibiliseren en helpen bij de eerste stappen rond duurzame, plantaardige, lokale voeding. Oesterzwammen zijn een volwaardige vleesvervanger en dragen bij tot een lagere vleesconsumptie, wat een vermindering van de CO₂-uitstoot met zich meebrengt.

Ook creëert Zwam-it bewustwording omtrent het gebruik en hergebruik van afvalstromen. Omdat gebruikers zelf hun handen uit de mouwen steken, hun eigen 'afval' verwerken tot voedzame plantaardige producten en daarbij hun eigen 'winst' kunnen oogsten, komen ze in aanraking met de vele toepassingen en mogelijkheden van circulaire economie.

De klimaatimpact van dit project laat zich voelen in een vermindering van de CO₂-uitstoot door 'afval' om te zetten in plantaardige proteïnen. De gebruikers worden na de oogst gestimuleerd om het uitgewerkte substraat te verwerken in de tuin, moestuin, plantenbak of border. Zo boost men het bodemleven en fixeert men CO₂.

Contact: Tine Potters – 0471 19 97 38 - geert.boeckx@hotmail.com

2) Campina Energie cvba lanceert 'Turnhout, zonnestad voor iedereen'

Wat? Deze coöperatie zet zich in voor een rationeel energieverbruik en lokale opwekking van energie op basis van hernieuwbare energiebronnen in de Antwerpse Kempen.

Doelstelling? Met het project 'Turnhout, zonnestad voor iedereen' willen ze na een gunstig verlopen onderzoeksfase waaruit voldoende potentieel blijkt, meer zonnepanelen installeren in de stad om een daadwerkelijke en meetbare bijdrage te leveren aan de CO₂-reductie op het Turnhoutse grondgebied en aan de regionale campagne Kempen 2030.

Hoe? De onderzoeksfase bestaat uit twee delen.

- De eerste fase bestaat uit het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om PV-installaties te plaatsen met en voor Turnhoutse verenigingen. Die zijn in de eerste plaats bekommerd om hun leden/bezoekers en de activiteiten die ze voor hen organiseren. Terecht. Het ontbreekt hen vaak aan de kennis en de financiële middelen om te investeren in hernieuwbare energie. Ook de gebouwen die ze betrekken, worden vaak door meerdere verenigingen of organisaties gebruikt. Door de voorbeeldrol die de vereniging speelt, kunnen ook leden en bezoekers gemotiveerd worden om te investeren in hernieuwbare energie. Of beter nog, ze kunnen hun vereniging, instelling of organisatie ondersteunen door via de coöperatie zelf mee te investeren in het project.

- Daarnaast wil Campina Energie ook mikken op particulieren en onderzoeken of een project zoals 'Gent zonnestad' kan vertaald worden naar Turnhout. Daarvoor gaan ze op verkenning bij en wisselen ze gegevens uit met andere energiecoöperaties en starten ze een onderzoek naar potentiële geïnteresseerden in Turnhout.

Als uit beide onderzoeken voldoende potentieel blijkt, wil Campina Energie in een volgende fase overgaan tot concrete realisaties en het plaatsen van PV-installaties bij de geïnteresseerde partners. De uitvoering van deze fase valt evenwel buiten deze projectoproep.

Contact: Mark Jacobs - 0495 59 24 48 - mark@campinaenergie.be

3) Propere lucht op kamp dankzij het initiatief 'mobiele groenstroominstallatie' van de feitelijke vereniging Scouts & Gidsen Sint-Lucas

Wat? De scoutsgroep wil de voetafdruk van kampen verlagen door over te schakelen op mobiele, groene stroom. Zo wordt het gebruik van dieselgeneratoren vermeden en zijn de talloze autoritten naar boerderijen waar koelkasten staan overbodig.

Hoe? Afgedankte zonnepanelen nieuw leven inblazen door ze te koppelen aan een off-grid omvormer die, zonder aansluiting op het net, de energie van de zon omzet in elektriciteit voor onder andere koelkasten en muziekinstallatie.

Het project is op een kleinere schaal al eens getest en goed bevonden. Daarom is de scoutsgroep van plan de installatie volledig verhuurbaar te maken zodat andere jeugdbewegingen ze ook kunnen gebruiken en zo ook hun voetafdruk kunnen verminderen.

Wat de klimaatimpact betreft, zorgt deze manier van stroomopwekking ervoor dat er geen fijn stof, CO2 en andere schadelijke stoffen in de omgeving terecht komen wat een schonere speelomgeving creëert voor de kinderen. Daarnaast zorgt de recuperatie van de zonnepanelen voor een verkleining van de afvalberg en is het grootste deel van de gebruikte materialen voor de installatie volledig recycleerbaar.

Contact: Bert Caethoven - 0483 58 62 63 - bert.caethoven@outlook.com

Thema natuur en groen

---

4) De Rosse Bie lanceert het project 'Help het klimaat'

Wie? De Rosse Bie is een imkervereniging die in 1912 in Oud-Turnhout opgericht werd. Ze wil de bijenteelt in de meest ruime zin stimuleren om zo te streven naar de instandhouding van een evenwichtig leefmilieu.

Wat? De Rosse Bie wil de stad Turnhout groener maken en een bijdrage leveren aan de biodiversiteit door twee projecten te lanceren.

- Krokusbollen uitdelen aan leerlingen van het vierde leerjaar die in hun lessenpakket over bloemen, planten en bestuiving leren. Daardoor zullen de kinderen meer voeling krijgen met de natuur door (thuis) zelf de handen uit de mouwen te steken en de bollen te planten, te verzorgen en te onderhouden. Krokussen in de tuin, in een bloempot op het terras of op platte daken kunnen in het voorjaar insecten aantrekken die ook noodzakelijk zijn voor de bestuiving van andere landbouwgewassen. Door het vroege

stuifmeelaanbod van krokussen krijgen de insecten/bestuiers betere ontwikkelingskansen om uit te groeien tot gezonde, sterkere volkeren.

- De bijenhal van de Stadsboerderij opfrissen en onderhouden door onder andere de bijenkasten te vervangen zodat de hal een mooie, attractieve publiekstrekker blijft. Zo kan ze verder gebruikt worden voor demonstraties, cursussen en voordrachten rond imkeren, bestuiving, solitaire bijen ... die op vraag van scholen, verenigingen of particulieren georganiseerd worden.

Contact: Antoon Jacobs – 0468 15 59 37 - toon.jacobs@derossebie.be

5) De VZW KMSL Muylenberg legt een droomtuin aan

Wie? KMSL Muylenberg is een vzw actief op vlak van ondersteuning voor personen met een beperking, ze zijn een door het VAPH vergunde zorgaanbieder.

De vereniging is momenteel bezig aan een nieuwbouwproject in de Mermansstraat dat in oktober 2019 klaar moet zijn. In het kader van deze nieuwbouw is ook de aanleg van een droomtuin voorzien, een mooi stukje groen in het centrum van Turnhout dat voor iedereen toegankelijk is.

De droomtuin zet maximaal in op ontmoeting, sociale inclusie en educatie door verschillende activiteiten te organiseren en de tuin op verschillende manieren aan te leggen. Zo brengen de initiatiefnemers natuurbeleving dicht bij de bewoners en bezoekers. Een greep uit de vele ideeën: een grote nestschommel, een ergonomische omkadering voor het tuinatelier, een voeltotem en zintuigprikkelende elementen, educatieve activiteiten voor kleuters ...

Daarnaast wordt er veel aandacht geschonken aan het versterken van de biodiversiteit zodat de tuin samen met de tuin van Natuurpunt een stapsteen kan zijn voor (migrerende) soorten en tegelijk als klimaatbuffer kan fungeren. Meer biodiversiteit en meer natuur versterken ook het welzijn en de gezondheid van bewoners en bezoekers, en zorg is net de corebusiness van Muylenberg.

Samen met de Natuurpunt Tuin vormt de toekomstige droomtuin van Muylenberg een prachtige luwteplek. Naast zijn rol als klimaatbuffer en bovenop zijn bijdrage aan een klimaatrobuuste stad (door het hitte-eilandeffect te verminderen) heeft de tuin ook een functie in het versterken van stilte, rust en ruimte als leefkwaliteit in de stad.

Contact: Veerle Van Pelt – 0472 61 06 82 - veerle.vanpelt@muylenberg.be

Contactgegevens

- Katrien Desrumaux, partnership manager Be Planet, 0486 88 97 95, Katrien.desrumaux@beplanet.be
- Katrijn Driesen, duurzaamheidsambtenaar Turnhout, 014 44 33 28, katrijn.driesen@turnhout.be